

Have you a father or brother? I recall an incident from my childhood. I was seven or eight years old in a small town in White Russia, and like all Jewish boys, I attended the little cheder school. I still remember that dreary winter day in January; it was cloudy and overcast. The Torah portion of the week was Vayigash, and Chanukah had just ended, taking away with it the joyous holiday spirit from our small town. A long, dark winter lay ahead for us cheder boys. We had to rise when it was still dark, and return home holding a lantern, because nightfall was so early. That day, we cheder boys were in a depressed mood, lazy and listless. We chanted mechanically the first verses of Vayigash in a dull monotone, droning the words in Hebrew and translating them into Yiddish. One boy finished reciting Joseph's question: *הָיָשׁ לְכֶם אָב*, Do you have a father, and the reply: *Yesh lanu av zaken*: Yes, we have an old father.

Then something unusual happened. Our teacher, a Chabadnik, suddenly jumped to his feet and with a gleam in his eyes motioned to the reader to stop. He turned to me and addressed me with the Russian word *podrabin*, meaning assistant to the rabbi. The teacher asked me: "What kind of question did Joseph ask his brothers—*הָיָשׁ לְכֶם אָב*, Do you have a father? Of course they had a father, everybody has a father! The only person who had no father was Adam, created by God. But everyone else born into this world has a father. What kind of a question was that?" I tried to offer the answer,

"Joseph simply wanted to find out whether the father was still alive. 'Do you have a father?' actually means, 'Is he alive, or is he dead?'"

"If so," our teacher thundered back at me. "Joseph should have phrased the question differently: 'is your father still alive?'" It was useless to argue with our teacher. He was now no longer addressing only us little boys. He began to speak rhetorically as if some mysterious guest had just entered that cold room. "Joseph", our teacher pronounced as if from a pulpit, "wanted to know whether his brothers were still attached to their roots and origins. Are you, Joseph was asking, rooted in your father? Do you look at him the way the branches or blossoms look on their roots? Do you see your father as the foundation of your existence? Do you see him as your provider and sustainer? Or are you just like rootless shepherds wandering from place to place, from pasture to pasture, who forget their origin?" Our teacher suddenly stopped addressing the invisible visitor and turned his focus directly to us. Raising his voice, he asked us: "Are you truly humble? Do you look down condescendingly at your old father as representing an archaic tradition? Do you think that your old father is also capable of telling you something new and exciting? Something challenging? Something you didn't know before? Or are you so arrogant and vain, that you deny dependence on your father, upon your source?" Our teacher exclaimed, "*הָיָשׁ לְכֶם אָב*, Do you have a father?" pointing at my study-mate Isaac, who was considered the town's prodigy. The teacher turned to him and said, "Who do you think knows more? Do you know more because you are so well-versed in Talmud, or does your father, Jacob the blacksmith, know more even though he can barely read Hebrew? Are you proud of your father? When we recognize the supremacy of our father, then, *ipso facto*, we accept the supremacy of our Universal Father in Heaven."

I will never forget our teacher's novel interpretation of the Joseph story.

One can use a similar approach to understanding Joseph's second question: *Have you...a brother?* Joseph wanted to know: "Does your awareness of time stop at the present moment, or do you consider future generations as well? Do you plan for the world of tomorrow, enveloped in the mist of non-being? Do you have a vision? Do you believe in the improbable?" The brothers' answer was, "Yes. We have an elderly father, an *אָב*. We also have a bright, vivacious, talented young child, a *בָּנִי בָּנָה*, our younger brother, who represents the world of tomorrow. The young child challenges us to make possible the birth of future generations."

Here in America, we have freedom, many privileges, and anti-Semitism poses no real threat, yet we are committed to Eretz Yisrael. We fight for the possession of the land and continue to sacrifice young lives for each sand dune, for each rocky hill. Why? The answer is that about three thousand five hundred years ago, our *אָב*, Abraham, walked behind his flock on those sandy trails and, by traversing the land, endowed it with kedushah. Centuries later, a prophet and king named David played the harp and sang beautiful hymns to God. The hills of our ancient homeland, which echo with ancient melodies and fiery words, are worth the sacrifice of our youth.

The drama of Joseph and his brothers, which draws to a climax in this sidra, is a source of endless fascination. One significant aspect of this strange narrative is that Joseph's actions toward his brothers are incomprehensible, both to the brothers who do not recognize him and to us who already know who he is. To the very end, both they – the brothers – and the readers are perplexed: they, by the Egyptian prince who seems irrationally bent upon tormenting them, and we by the anomalous and mysterious motives of Joseph in continuing to conceal his identity from them and carrying out this elaborate spiel. Then, suddenly, all becomes clear. Joseph's revelation of his identity is also the revelation of a master plan, conceived by a mastermind, a marvelous and beautifully consistent course of action. The purpose of this program is to help the brothers achieve *teshuva*, repentance or rehabilitation, to regain their sense of dignity, and to purge themselves of their shame. For this is the grand

(1) 26
17/10/2022
27/12/2022
28/12/2022
29/12/2022
30/12/2022
31/12/2022
32/12/2022
33/12/2022
34/12/2022
35/12/2022
36/12/2022
37/12/2022
38/12/2022
39/12/2022
40/12/2022
41/12/2022
42/12/2022
43/12/2022
44/12/2022
45/12/2022
46/12/2022
47/12/2022
48/12/2022
49/12/2022
50/12/2022
51/12/2022
52/12/2022
53/12/2022
54/12/2022
55/12/2022
56/12/2022
57/12/2022
58/12/2022
59/12/2022
60/12/2022
61/12/2022
62/12/2022
63/12/2022
64/12/2022
65/12/2022
66/12/2022
67/12/2022
68/12/2022
69/12/2022
70/12/2022
71/12/2022
72/12/2022
73/12/2022
74/12/2022
75/12/2022
76/12/2022
77/12/2022
78/12/2022
79/12/2022
80/12/2022
81/12/2022
82/12/2022
83/12/2022
84/12/2022
85/12/2022
86/12/2022
87/12/2022
88/12/2022
89/12/2022
90/12/2022
91/12/2022
92/12/2022
93/12/2022
94/12/2022
95/12/2022
96/12/2022
97/12/2022
98/12/2022
99/12/2022
100/12/2022
101/12/2022
102/12/2022
103/12/2022
104/12/2022
105/12/2022
106/12/2022
107/12/2022
108/12/2022
109/12/2022
110/12/2022
111/12/2022
112/12/2022
113/12/2022
114/12/2022
115/12/2022
116/12/2022
117/12/2022
118/12/2022
119/12/2022
120/12/2022
121/12/2022
122/12/2022
123/12/2022
124/12/2022
125/12/2022
126/12/2022
127/12/2022
128/12/2022
129/12/2022
130/12/2022
131/12/2022
132/12/2022
133/12/2022
134/12/2022
135/12/2022
136/12/2022
137/12/2022
138/12/2022
139/12/2022
140/12/2022
141/12/2022
142/12/2022
143/12/2022
144/12/2022
145/12/2022
146/12/2022
147/12/2022
148/12/2022
149/12/2022
150/12/2022
151/12/2022
152/12/2022
153/12/2022
154/12/2022
155/12/2022
156/12/2022
157/12/2022
158/12/2022
159/12/2022
160/12/2022
161/12/2022
162/12/2022
163/12/2022
164/12/2022
165/12/2022
166/12/2022
167/12/2022
168/12/2022
169/12/2022
170/12/2022
171/12/2022
172/12/2022
173/12/2022
174/12/2022
175/12/2022
176/12/2022
177/12/2022
178/12/2022
179/12/2022
180/12/2022
181/12/2022
182/12/2022
183/12/2022
184/12/2022
185/12/2022
186/12/2022
187/12/2022
188/12/2022
189/12/2022
190/12/2022
191/12/2022
192/12/2022
193/12/2022
194/12/2022
195/12/2022
196/12/2022
197/12/2022
198/12/2022
199/12/2022
200/12/2022
201/12/2022
202/12/2022
203/12/2022
204/12/2022
205/12/2022
206/12/2022
207/12/2022
208/12/2022
209/12/2022
210/12/2022
211/12/2022
212/12/2022
213/12/2022
214/12/2022
215/12/2022
216/12/2022
217/12/2022
218/12/2022
219/12/2022
220/12/2022
221/12/2022
222/12/2022
223/12/2022
224/12/2022
225/12/2022
226/12/2022
227/12/2022
228/12/2022
229/12/2022
230/12/2022
231/12/2022
232/12/2022
233/12/2022
234/12/2022
235/12/2022
236/12/2022
237/12/2022
238/12/2022
239/12/2022
240/12/2022
241/12/2022
242/12/2022
243/12/2022
244/12/2022
245/12/2022
246/12/2022
247/12/2022
248/12/2022
249/12/2022
250/12/2022
251/12/2022
252/12/2022
253/12/2022
254/12/2022
255/12/2022
256/12/2022
257/12/2022
258/12/2022
259/12/2022
260/12/2022
261/12/2022
262/12/2022
263/12/2022
264/12/2022
265/12/2022
266/12/2022
267/12/2022
268/12/2022
269/12/2022
270/12/2022
271/12/2022
272/12/2022
273/12/2022
274/12/2022
275/12/2022
276/12/2022
277/12/2022
278/12/2022
279/12/2022
280/12/2022
281/12/2022
282/12/2022
283/12/2022
284/12/2022
285/12/2022
286/12/2022
287/12/2022
288/12/2022
289/12/2022
290/12/2022
291/12/2022
292/12/2022
293/12/2022
294/12/2022
295/12/2022
296/12/2022
297/12/2022
298/12/2022
299/12/2022
300/12/2022
301/12/2022
302/12/2022
303/12/2022
304/12/2022
305/12/2022
306/12/2022
307/12/2022
308/12/2022
309/12/2022
310/12/2022
311/12/2022
312/12/2022
313/12/2022
314/12/2022
315/12/2022
316/12/2022
317/12/2022
318/12/2022
319/12/2022
320/12/2022
321/12/2022
322/12/2022
323/12/2022
324/12/2022
325/12/2022
326/12/2022
327/12/2022
328/12/2022
329/12/2022
330/12/2022
331/12/2022
332/12/2022
333/12/2022
334/12/2022
335/12/2022
336/12/2022
337/12/2022
338/12/2022
339/12/2022
340/12/2022
341/12/2022
342/12/2022
343/12/2022
344/12/2022
345/12/2022
346/12/2022
347/12/2022
348/12/2022
349/12/2022
350/12/2022
351/12/2022
352/12/2022
353/12/2022
354/12/2022
355/12/2022
356/12/2022
357/12/2022
358/12/2022
359/12/2022
360/12/2022
361/12/2022
362/12/2022
363/12/2022
364/12/2022
365/12/2022
366/12/2022
367/12/2022
368/12/2022
369/12/2022
370/12/2022
371/12/2022
372/12/2022
373/12/2022
374/12/2022
375/12/2022
376/12/2022
377/12/2022
378/12/2022
379/12/2022
380/12/2022
381/12/2022
382/12/2022
383/12/2022
384/12/2022
385/12/2022
386/12/2022
387/12/2022
388/12/2022
389/12/2022
390/12/2022
391/12/2022
392/12/2022
393/12/2022
394/12/2022
395/12/2022
396/12/2022
397/12/2022
398/12/2022
399/12/2022
400/12/2022
401/12/2022
402/12/2022
403/12/2022
404/12/2022
405/12/2022
406/12/2022
407/12/2022
408/12/2022
409/12/2022
410/12/2022
411/12/2022
412/12/2022
413/12/2022
414/12/2022
415/12/2022
416/12/2022
417/12/2022
418/12/2022
419/12/2022
420/12/2022
421/12/2022
422/12/2022
423/12/2022
424/12/2022
425/12/2022
426/12/2022
427/12/2022
428/12/2022
429/12/2022
430/12/2022
431/12/2022
432/12/2022
433/12/2022
434/12/2022
435/12/2022
436/12/2022
437/12/2022
438/12/2022
439/12/2022
440/12/2022
441/12/2022
442/12/2022
443/12/2022
444/12/2022
445/12/2022
446/12/2022
447/12/2022
448/12/2022
449/12/2022
450/12/2022
451/12/2022
452/12/2022
453/12/2022
454/12/2022
455/12/2022
456/12/2022
457/12/2022
458/12/2022
459/12/2022
460/12/2022
461/12/2022
462/12/2022
463/12/2022
464/12/2022
465/12/2022
466/12/2022
467/12/2022
468/12/2022
469/12/2022
470/12/2022
471/12/2022
472/12/2022
473/12/2022
474/12/2022
475/12/2022
476/12/2022
477/12/2022
478/12/2022
479/12/2022
480/12/2022
481/12/2022
482/12/2022
483/12/2022
484/12/2022
485/12/2022
486/12/2022
487/12/2022
488/12/2022
489/12/2022
490/12/2022
491/12/2022
492/12/2022
493/12/2022
494/12/2022
495/12/2022
496/12/2022
497/12/2022
498/12/2022
499/12/2022
500/12/2022
501/12/2022
502/12/2022
503/12/2022
504/12/2022
505/12/2022
506/12/2022
507/12/2022
508/12/2022
509/12/2022
510/12/2022
511/12/2022
512/12/2022
513/12/2022
514/12/2022
515/12/2022
516/12/2022
517/12/2022
518/12/2022
519/12/2022
520/12/2022
521/12/2022
522/12/2022
523/12/2022
524/12/2022
525/12/2022
526/12/2022
527/12/2022
528/12/2022
529/12/2022
530/12/2022
531/12/2022
532/12/2022
533/12/2022
534/12/2022
535/12/2022
536/12/2022
537/12/2022
538/12/2022
539/12/2022
540/12/2022
541/12/2022
542/12/2022
543/12/2022
544/12/2022
545/12/2022
546/12/2022
547/12/2022
548/12/2022
549/12/2022
550/12/2022
551/12/2022
552/12/2022
553/12/2022
554/12/2022
555/12/2022
556/12/2022
557/12/2022
558/12/2022
559/12/2022
560/12/2022
561/12/2022
562/12/2022
563/12/2022
564/12/2022
565/12/2022
566/12/2022
567/12/2022
568/12/2022
569/12/2022
570/12/2022
571/12/2022
572/12/2022
573/12/2022
574/12/2022
575/12/2022
576/12/2022
577/12/2022
578/12/2022
579/12/2022
580/12/2022
581/12/2022
582/12/2022
583/12/2022
584/12/2022
585/12/2022
586/12/2022
587/12/2022
588/12/2022
589/12/2022
590/12/2022
591/12/2022
592/12/2022
593/12/2022
594/12/2022
595/12/2022
596/12/2022
597/12/2022
598/12/2022
599/12/2022
600/12/2022
601/12/2022
602/12/2022
603/12/2022
604/12/2022
605/12/2022
606/12/2022
607/12/2022
608/12/2022
609/12/2022
610/12/2022
611/12/2022
612/12/2022
613/12/2022
614/12/2022
615/12/2022
616/12/2022
617/12/2022
618/12/2022
619/12/2022
620/12/2022
621/12/2022
622/12/2022
623/12/2022
624/12/2022
625/12/2022
626/12/2022
627/12/2022
628/12/2022
629/12/2022
630/12/2022
631/12/2022
632/12/2022
633/12/2022
634/12/2022
635/12/2022
636/12/2022
637/12/2022
638/12/2022
639/12/2022
640/12/2022
641/12/2022
642/12/2022
643/12/2022
644/12/2022
645/12/2022
646/12/2022
647/12/2022
648/12/2022
649/12/2022
650/12/2022
651/12/2022
652/12/2022
653/12/2022
654/12/2022
655/12/2022
656/12/2022
657/12/2022
658/12/2022
659/12/2022
660/12/2022
661/12/2022
662/12/2022
663/12/2022
664/12/2022
665/12/2022
666/12/2022
667/12/2022
668/12/2022
669/12/2022
670/12/2022
671/12/2022
672/12/2022
673/12/2022
674/12/2022
675/12/2022
676/12/2022
677/12/2022
678/12/2022
679/12/2022
680/12/2022
681/12/2022
682/12/2022
683/12/2022
684/12/2022
685/12/2022
686/12/2022
687/12/2022
688/12/2022
689/12/2022
690/12/2022
691/12/2022
692/12/2022
693/12/2022
694/12/2022
695/12/2022
696/12/2022
697/12/2022
698/12/2022
699/12/2022
700/12/2022
701/12/2022
702/12/2022
703/12/2022
704/12/2022
705/12/2022
706/12/2022
707/12/2022
708/12/2022
709/12/2022
710/12/2022
711/12/2022
712/12/2022
713/12/2022
714/12/2022
715/12/2022
716/12/2022
717/12/2022
718/12/2022
719/12/2022
720/12/2022
721/12/2022
722/12/2022
723/12/2022
724/12/2022
725/12/2022
726/12/2022
727/12/2022
728/12/2022
729/12/2022
730/12/2022
731/12/2022
732/12/2022
733/12/2022
734/12/2022
735/12/2022
736/12/2022
737/12/2022
738/12/2022
739/12/2

A Commentary for the Ages: Genesis

203 31
1731

1 was willing to endanger his own life for the remaining half brother, Benjamin¹, the other son of Rachel. The brothers thus fulfilled the requirements of *teshuva*. How beautifully everything falls into place and pattern! How symmetrical, how apropos! And how aptly does all this mesh with Joseph's earlier plan, which came to the fore in the two great dreams about their sheaves bowing to his sheaves and about the sun and the moon and the stars bowing to him, Joseph. No wonder that Pharaoh was so impressed by this young Hebrew lad. He is indeed wise beyond words, the *tzadik panaiyah*, the one who has all the answers and solves all the problems. Moreover, Joseph's plan for his brothers' *teshuva* is right, it is moral. That is why the rabbis² were moved to declare that the expression, "merciful and gracious," refers to Joseph the Righteous.

And yet, the sages found cracks and chips in this picture of Joseph. Joseph was wise, and his heart was in the right place; but something was amiss. Perhaps one might say that he was just a bit too clever, the plan. It was too smooth, the operation too consistent.

For instance, when testing his brothers, he gave Benjamin a far greater portion. Did he not take too much of a chance in arousing those old and latent jealousies? Did he not realize that the brothers are, after all, but human? And then when he arrested Simeon before their very eyes – was that not too cruel, though perhaps necessary? And when he demanded of them that they surrender Benjamin to him as a slave because of the "theft" of the cup, he caused them so much grief that they tore their garments as a sign of anguish. It is true that this act on his part was one aspect of a consistent plan; but it was pitiless and harsh. He might have yielded to human emotions, and he might have somehow softened the blow. In fact, the rabbis tell us that Joseph was repaid generations later for this act of agony that he caused his brothers: his descendant Joshua, who had otherwise experienced an unbroken string of successes in leading Israel in the conquest of Canaan, had one difficult setback in the war against the city of Ai, and so grief-stricken was

Joshua that – he tore his clothes in anguish!

Finally, and most important, Joseph heard, no less than ten times, his brothers referring to their father Jacob as "your servant our father."

Ten times he permitted them to refer to his own father as his servant! It is true that this was part of his consistent fulfillment of the dream whereby the sun too, symbolizing Jacob, will bow down to Joseph. But the rabbis (*Sota* 13a) were terribly upset with Joseph for allowing this piece of disrespect ten times over again. In punishment, they declare, Joseph lost ten years of his own life which he would have been permitted to live out had he not countenanced this courtesy to his own father. In a word, Joseph was overly consistent, when it leaves no room for contingencies, it becomes a machine – the kind of machine that grinds up human hearts and emotions, that leads brothers to grief, that diminishes the life that makes servants of parents, and that ultimately diminishes the life of the mastermind himself. It is here that Joseph erred. He was too consistent and not sufficiently compassionate, too calculating and not sufficiently kindly.

Does this mean that we must make a virtue of inconsistency, that it is good to be illogical and self-contradictory? Of course not! One ought always to have a framework, a philosophy, some solid criteria by which to judge men and events and oneself. But never should the framework be so massive that you have to cut down the picture of life to fit it into the frame. Never should consistency be so rigid that you become callous to the cause of compassion. Never should a theory thwart the truth. In the general organization of one's *weltanschauung*, one ought always to strive for consistency, for otherwise life is haphazard and even hazardous. But, an overall consistent philosophy of life does not necessitate a stifling and petty consistency in every small segment of experience. For then, consistency becomes nothing more than the excuse for a closed mind.

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

that ignores facts, that twists logic instead of revising itself, that wards off unpleasant challenges by ignoring them – is simply wrong.

It is interesting that in the history of talmudic methodology the protest against extravagant dialectics, called *pilpul*, was largely a reaction against over-consistency. The protest against *pilpul*, from fifteenth-century Prague to sixteenth-century Poland to eighteenth-century Lithuania, was a reaction against consistency so strong and theory so powerful that they would not be altered by mere facts.

Indeed, there is a similar movement in contemporary American philosophy, which expresses itself in contempt for “ideology.” The word “ideology” is taken as a synonym for the enthronement of the theory beyond any revision because of encounter with new facts.

An example of this disdain for facts in favor of a consistent theory is the matter of dialogues between Jews and Christians. One would have thought that after the Six Day War and the shameful betrayal of the Jewish community by those who had expressed such desires for dialogues with us, we would be done with the whole business. Indeed, some honorable and honest proponents of dialogue issued retractions soon after the Six Day War and announced that they were finished with these attempts.³ Yet, too many Jews have preferred to go their old way and have refused to abandon the dialogue movement and all it implies. It is a pity that only a week or two ago an official of the Conservative movement authoritatively declared that his movement is in favor of more dialogue, not less. Apparently, a “line” once taken, must be continued to infinity even if leads to no place. How wise Ralph Waldo Emerson was when he declared that “a foolish consistency is the hobgoblin of little minds.”

Third, over-consistency is religiously sinful. It is a sign of a lack of humility before God. It assumes that humans have complete control over the future, that we can avoid surprise and novelty and contingency by exercising our own wisdom and shrewdness. It means that we have over-confidence in our own reason and ability, and therefore read God out of the world, that we substitute our plans for His, or, at best, we presume to know His plans to the last iota. Even religious folk, perhaps especially religious folk, ought never dare such presumptions. It is an act of arrogance against God: “There is no wisdom and no counsel and no understanding against the Lord” (Proverbs 21:30). The religious objection to over-consistency is in the form of a plea for humility, of an acknowledgment of our own limited visibility in the skies of history and our willingness to be guided by divine instructions.

עוד, ולא יצרכו עוד למלחמות גוג ומגוג ולא יהרג מישיח בן יוסף, אבל לא ה' יכול להתחזק. ובזה יובן מה שבמודרש כי הגנה המלכבים” והי' יהודה וויסוף “עבורי יהודיו” זהה נתמala עברה על זה וזה נתמala עברה על זה. וכבר דקדקנו בשילמא יהודיה על יוסף ניחא. אבל יוסף על יהודיה למה, כי אותה הוא מבקש, וככבודרש כל הדברים שאטה קורא עד ולא יכול יוסף להתחזק כי פיטוס ליוסף ופיטוס לאחיו ופיטוס לבניין. אך לפיטוס זרכנו יובן שהי' סיבה למלחמות גוג ומגוג והירגת משיח בן יוסף [נ"מ] סוף כל סוף נתקיים רצון יוסף ומוציאים אנחנו ממלחמות גוג”ם ומהירגת משיח בן יוסף כנ"ל לפיטוס קבלת רבותינו הקדושים נ”ע:

ולא יכול יוסף להתחזק לכל הנזבים עליו. ומשמע דאיילו ה' יוביל עז' להתחזק לא ה' עדיין מתוודע להם. ויש לדוח שחי רוצה להתחזק לכיה”פ עד שייצאו כל הנזבים לעליו לבל יצטרך למצוות להוציאם. אבל במדרש (פ' צ”ג) מפורש כיוון שראה יוסף שהסכמה דעתם להחריב את מצרים אמר יוסף בלבו מוטב שאתודע להם ואל יחריבו את מצרים. מכלל דבראליה לא ה' עדיין מתוודע, וחתימה מה ה' רוצה עז' לעכבר ולצער את איזון חוקו שהי' יושב על יד דרכ' מצפה לחזרותם עם בנימי, וככבר דברנו בו:

ונראה עוד לומר, הדנה מבואר בכתב של אחד קיבוץ גליות לעתיד יהיו מלחות גוג ומגוג ויהרג משיח בו יוסף. ויש להתחזק בדבר מה לא ה' ה' המירוק

של ישראל נשלם בכל משך ימי הגלות המר

שבכלנו רעות רבות וצרות עד אין חקר,

ויאטרכו עז' למירוק של מלחתם גוג ומגוג

ונראה שהוא הוא לטובות ישראל שבאים ה'

המירוק עד התחלת בעודם בגלוות בארץ

אויביהם והחווש מכחה ארץ לא ה'

באפשרות לשוב. וכשה מוכן מה שקיבלה

בידינו מרבותינו הקדושים. שמעתה נפטרנו

מלחמהות גוג ומגוג ואחר קיבוץ גליות

ישבו ישראל במנוחה על אדרמתם לעולם,

שכמו שבמצאים קשיי השבעות השלים לד'

מאות שנה, בן גלוות זו להיפוך, שארכיות

הזמן השלימה לקישוי השעבות, ורעות רבות

וצרות שהוא מעותדות לבוא על שונאי

ישראל, וע”כ באשר אריכות הזמן השלימה

ושוב לא ה' חbill הילידה כ”כ קשים, עד

בלתי אפשר לשוב, שוב יותר נכון שיגמר

המירוק לגמרי בעודנו בגלוות, וכשיתקצתו

הgalיות לא נצרכו עוד לשום מירוק. ואל

תתמה שישתנה מה שכתוב מפורש בכתב,

שהי' במצאים מפורש בכתב ארבע מאות

שנה, ואעפ”כ קשיי השבעות השלים ונחסר מהם קי”ץ שנה, בן ה’ העניין במלחמות גוג

ומגוג. ותגעה במדרש שהתוודעות של יוסף ואנבר בונמוך לקבוצי גליות. ולפי”ז יש לנו

ובאשר מירוק החטא של מכירת יוסף עוד

לא נשלם, בידוע מעוני עשרה הרוגי מלכות,

ע”כ ידי' בדעתו של יוסף שייתר טוב שישבלו

اهיו עוד צער עצום מאד נשען כה היהת

לهم עוד תקופה על תחנוני יהודיה אולי ירחם

עליהם המושל, אבל אחר שכלה כל תקופה

ה’ בעיני עצם כאבדים, ויהודיה ה' דואה

א”ע אבד משני עולמות] ובכבודרש ליש

אובד מבלי טرف זה יהודיה, ובני לביא

תפרדו אלו השבטים, וחشب יוסף לעכבר

אנטם בעזרם העצום הוה עד שירוק לмерע

כל חטאם, והתוודעות של אחיך ה' לפועל

דמוני שכך יהי' לעתיד שאחר המירוק

לגמרה ה' קיבוץ הgalיות ולא יוסיפו לדאייה

ויגידנו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים
ויפג לבו כי לא האמין להם וידברו אליו את כל דבריו יוסף
אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו
וთחי רוח יעקב אביהם מה, כו-כו

(6)
נדמיין נא לעצמנו את אחד מגודלי הדור שבנו נעלם מהבית לשנים מספר
והתגלה בעולם עד שהגיעו לארון... שם ישב בבית הכלא מספר שנים
ואחר מכן עלה ונתקעה עד שהגיעו להיות שליט ארון ועתה הוא שולח
שליחים לספר את הדבר לאביו.
באים השליךם אל האב השקוד על תלמודו ומספריהם לו: דע לך! בנה
הוא שליט ארון!...

האם ישמה אותן צדיק?
ארץ מצרים הייתה מקור הטומאה והכישוף בעולם וכאן באים האחים
ומספריהם לאביהם שיווסף חי "ותחי רוח יעקב אביהם", מודיע? האם זו
בשרה כל כך טוביה שבנו שליט על ממלכה טמאה זו?
|| אלא כאשר יוסף שלח את האחים לספר לאביו כי הוא חי אמר להם
(לעיל פסוק ט): "מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף
שמני אלקים לאדון לכל מצרים", שם שמות שגור על לשונו של יוסף,
ומשם כך הוא מדגיש שהאלוקים הוא זה ששמו שליט על ארץ מצרים,
משמעותו כך כאשר באים השליךם אל יעקב ומספריהם לו: "אבא! עוד יוסף

|| חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים", יעקב עדיין אינו שמח, אולם כאשר
האחים מוסיפים "וידברו אליו את כל דבריו יוסף אשר דבר אליהם",
זה הינו שיפרו לו את דבריו יוסף וראה כי שם שמות שגור על פיו, וכן
כאשר ראה יעקב "את העגלות אשר שלח יוסף", וכפי שפרש רשי'
ששים מסדר להם יוסף במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרש עגלה
ו ערופה, מכל אלה ראה יעקב כי בנו עדיין עומד בצדוקו מיד: "ותחי רוח
יעקב אביהם!"

עתה הייתה שמחתו שלימה!

בזאת הדעת למדוד שלל גדרות

(7)
זאת יהונתן שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה ויבאו ארץ גשן
(מ"ז, כ"ח)

"לסכות לפניו" – מתקן לו בית תלמוד קמץ תנ"ה סוללה" (יכ"ז)

כicc נלהקה רכה ז"א, ג' מוחמת ויג' י"ה

321
אי 321

פסח הפסוק הוא שיהודה נשלחה לפני יעקב כדי ללמד את הדרן, כך שאפשר היה
להביא את אביו במחירות למצרים. אבל ח"ל דורשים, שייעקב אבינו אמר
לייהודה: אני דואג לחינוך הנער ולהמשך התدرות לימוד התורה לעם ישראל. הלא אנו
יהודים לארץ שכלה טומאה? לכן שלח את יהודה לפתחות יישוב וכתה אולפנא, כך
שגם במצרים יהיה המשך לחינוך הטהור של ילדי ישראל. הילדים יכולו לשמור את
זהות היהודית גם בתקופת שהותם למצרים.

ולמורות בית התלמוד שפתח יהודה, באו המצרים והדרו זאת, כתוב (דברים כ"ז,
ז): "זיקרעו אותנו המצרים" – הפקו אותנו לדרעים, או שהם סגרו את בית
התלמוד שהקם יהודה.

לבאורה היה מן הרואי לשולה את יששכר, שהוא בן תורה, ולא את יהודה,
שהתפקידו דוקא בגבורתו אלא, ש כדי לפתח ולבסס ישיבה צריך
לשלה איש גיבור חיל בדוקא.

עןך עליינו ללמידה כי החינוך התרבות הוא לדאוג לנור במקום שבו לא תהיה השפעה שלילית על הילדים, כי ההשפעה של החברה יכולה להיות חרסנית אם אין שם

תורה ויראת שמים, ומאידך ניתן להמשיך את דרכם החינוך של ישראל סבא אם דואגים שהחברה תהיה חיובית וברוח של תורה. וכותב הרמב"ם (פ"ז מוחל' דעתות הא'), זו"ל: "דרך בריתו של אדם להיות נושא בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו ותביריו ונוגה כמנגנון אנשי

מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולשב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים והחולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם, הוא שלמה אמר (משל י"ג, כ): "הולך את חכמים ורואה כסילים ירע", ואומר (תהלים א, א): "אשרי האיש וגנו", וכן אם היה במדינה שמנוגותיה רעים ואין אנשה הולכים בדרך ישירה ילק למקומות שאנשה צדיקים ונוגדים בדרך טובים, ואם היו כל המדינות שהוא יודע ושותע שמוות נוגדים בדרך לא טובה כמו ז מגנו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנוגותיה טובים מפני הגיסות או מפני החולין ישב לבדו תמיד, כענין שנאמר (אייה ג, כ"ח): "ישב בדד וידום", ואם היו רעים וחוטאים שאין מנוחות אותו לישב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונוגה במנוגם הרע יצא למערות ולהוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאיהם, כענין שנאמר (ירמיה ט, א): "מי יתגונני בדבר מלון אורחים".

ומכאן אנו לומדים, גם כ裟דם חפץ לקנות דברה נאה, לא ישם בראש סדר

העדיפויות את הנחות של הדירה עצמה, כי העולם הזה אינו אלא פריזדור

לעולם הבא, אלא יdag לאיכות החיים הרוחניים, כך שתהיה הדירה בסמיכות לשכנים

התים ויראי שמיים שתהיה השפעה חיובית על בניו, וגם בסמיכות לבית הכנסת ובית

מדרש, ושיבטיה שבמקום מגורי יהיה שיעור קבוע בו יוכל ללמידה תורה, ובאופן זה יזכה לברכת שמים.

ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חי ולא השיגו את ימי שני חי אבי בימי מגורייהם (מז'ט)

כשנעשה רבי אריה ליב גינצבורג, בעל 'שאגת אריה', לרבה של מיצ' היה אז בן שבעים שנה. ראש הקהלה באו לביית הרב החדש ובנעימה הבלייעו את ברכותם, כי רבם זה, היישש, זיכה לשבת על כסא הרבנות במיצ' לאורך ימים. הרגש הרב כי שמחתם מהולה בצער, וכדי להפיג את צערם, פנה אליהם ואמר:

בתורתנו מסופר, כי בבוא יעקב לפני פרעה שאלתו: "כמה ימי שני חייך?" ויעקב ענה לו: "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים וכו' ולא השיגו את ימי שני חי אבותי". לכאורה ישנה לפניינו שאלה כפולה: למה רצה פרעה לידע כמה שני חי יעקב? ולמה לא הסתפק יעקב בתשובה כי ימי שלושים ומאת שנה והוסיף להודיע לפרט רעה כי מעט ורעים היה ולא השיגו את ימי שני חי אבותיו?

אבל הדברים יובנו - המשיך הרב - על פי המובה במדרש (בראשית ר'ה פט, ט): כי עם באו של יעקב למצרים נתרבכה הארץ והיה כל טוב. וכשראה פרעה את יעקב כי קפיצה עליו זקנה, חשש שהוא חליל לא יאריך ימים ותפסיק הברכה, ומשם כבר רצתה לדעת כמה שני חי יעקב? ולמה לא הסתפק יעקב בתשובה כי ימי כהן מעט לעומת שני חי אבותיו, כי ابوו חי מאה ושמונים שנה.

גם אני - סיום הרב - רעים היו שני חי; נרדף היתי, נודד וגוללה, ועל כן קפיצה עלי זקנה יותר מזדי. אבל מבטיח אני לכם, כי למצער עוד עשרים שנה אשבר אי"ה על כסא הרבנות אשר לעדת ישראל בעיר מיצ'.

והבטחו נתקימה. הוא נפטר במיצ' בהיותו כבן תשעים שנה [נולד שנה תנו"ה ונפטר שנה תקמ"ה].

רבי אריה ליב, בעל 'שאגת אריה', כשהיה רב במייא, ביקש לישב בשלהו וקבע עליו רוגזו של ראש הקהלה, בגנעל הבדבר אשר ביקש לשנות מנהגם, שהיו נוהגים בחג השבעות, שביריך הכהן בתחילת, ואחר כך קראו 'אקדמות'; והוא צייר לקרו מאוחר 'אקדמות' ואחר כך יבריך הכהן ברכבת התורה. ובגנעל הדבר זה, העלה עליו חמת פרנסי הקהילה ודפוחו ללא מנוחה.

ונוהגים היו במייא, שבבוא רב חדש לכהן פאר בעדום, מבאים אליו את פנקס הקהילה, שיכתוב הרב איזו 'תקנה' חדשה. וכאשר הביאו את הפנקס לפני 'שאגת אריה' לתוכליות זו, אמר להם, שניינו את הפנקס אצל לומים אחדים ויתישב בדעתו מה לכתוב בו. עברו ימים אחדים ובאו וראשי הקהלה לקחת את הפנקס והבטו בו מה שכתב, מהה ראו כן תמהו, כי כתוב שם את 'עשרה הדיברות'.

אמר להם 'שאגת אריה': דעו לכם, כי הדבר פשוט, אין כל פלא, כי בראותי שעל מנהג הכתוב בפנקס, אתם שומרים ומפקחים היטב הדק, שלא ישונה חס ושלום מחוץ השערת, ולחומים הנכט עם הרוב בגנעל שרצה לשנות המנהג באקדמות' - ועל 'עשרה הדיברות' אתם עוברים בשאט-נפש; על כן כתבתם את 'עשרה הדיברות' בתורה תקנות הקהילה בפנקס, למען-אשר-תשמרו. גם אתם בדיק ובסירת-נפש, כמו תקנת האקדמות אחר ברכבת התורה.

גמ' יש לדין בפסוק זה מה שנאמר אצל יהודה אמר ולבני ישראל חבריו, ואצל יוסף אמר וכל בית ישראל חבריו, שאצל יהודה אמר הלשון בני ישראל, ואילו אצל יוסף אמר הלשון בית ישראל.

ונראה לבאר, רהנה אמרו חז"ל אין בכלל אלא מה שבפרט (כינויו, פ"ה): ואפשר לרמז בזה, שכדי להשcin שלום בכלל ישראל, צרכיים מוקדם להשcin השלום בתבי ישראל, וכשיישורו השלום והשלוה בכל בתי ישראל בפרטות, אז יוכל להשcin השלום גם בין כלל ישראל.

ויהו שמעיקרי התנאים שיישורו השלום בתבי ישראל, הן בשני דברים עיקריים ברוחניות ובגשמיות. **התנאי הראשון** היא להמשיך השראת השכינה בכיתה, וזאת על ידי לימוד ועסק התורה וקיומה, ולהרבותה במצבם ובנסיבות טובים. וכפי שרמזו בזה בפסוק (מל' נ, י"ה) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, אין עוז אלא תורה (מל' נ)

מל' פ' (ט' מ"ט), וכשהיה עוז בבית שהיא תורה ומצוות, אז יתקיים סיום הכתוב ה' יברך את עמו בשלום, שייה' השלוה והשלום בתוך ביתו. **התנאי השני** הוא שבל יחס המוג בבית בפרנסת ומונינות, הינו דברי אינשי (ג"מ י"ט ע"ה) כמשלם שערן מכרא נקיש ואתי תיגרא בביתא.

ושני דברים הללו מרומו היהודה ו يوسف. **שהרי יהודה מרמן על תורה,** עליו אמר יעקב (מע. ז) לא יסור שבט מיהודה ומוחוק מבין רגליו. שהיה גודלית התורה,

יד] בהפטרת השביע (ימוקלן ל, ט) ואתה בן אדם קח לך עז אחד וכותב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו, ולקח עז אחד וכותב עליו ליוסף עז אפרים וכל בית ישראל חבריו, וקרב אותם אחד לך לעז אחד והיו לאחדרים בידך.

הנה בפרשנן מבואר שהשלימו השבטים בiniיהם, והטרו את המהיצות שהפרינו בiniיהם. ועל דרך זה מבואר **גם בהפטרת השבוע** שאמר הקב"ה לחזקאל, שיקח שני עצים ויהיו לאחדרים בידיו, והוא מורה על האחדות והשלום בין בני ישראל.

והנה השלום שנעשה בין השבטים, ג' על ידי יהודה ו يوسف, כי יהודה היה זה שניגש לדבר אל יוסף את דבריו, ועל ידי זה לא יכול היה יוסף להתפרק ונתוודע לאחיו, ועל ידי זה הסירו מלבים את טינתם על יוסף, וגם יוסף הסיר מלבו מה שהוא עליו על אחיו.

על דרך זה מבואר גם בנביא שמשפטרין השבטים, שאמր הקב"ה קח לך עז אחד וכותב עליו ליהודה ולבני ישראל וגורי, ולקח עז אחד וכותב עליו ליוסף עז אפרים וגורי, וקרב אותם אחד אל אחד וגורי והיו לאחדרים בידך. **הרי שעיקר** השלום שנעשה היא בין יהודה ו يوسف, **ויש להבין** סיבת הדבר שעיקר השלום **יהא תלוי** ביהודה ו يوسف, הלא היו עוד שבטים בלבד מיהודה ו يوسف.

וכוחו של יוסף שהוא פרנסת בשפע, והיו לאחדים, אז ישרור השלום והשלווה בbatis בני ישראל.

והנה ידוע שהאנשים מבני ישראל נקראים בני ישראל, והנשים נקראות בית ישראל. על דרך שאמרו חז"ל (יימל ג פ"ט) ביהם זו אשתו. וכן דרשו חז"ל (פמ"ז פ"ט) על הפסוק (שמות יט, ג) כה תאמיר לבית יעקב אלו הנשים, ותגדר לבני ישראל אלו האנשים (ויג'לו רצ"ז סס).

ובזה נבוא אל הביאור מה ששינה הנביא, ודברו אצל יהודת אמר בני ישראל, ובדברו אצל יוסף אמר בית ישראל. כי בני יהודת המה האנשים, ואיליהם אמר להמשיך כוחו של יהודת בתוך בתייהם, שהוא כח התורה והמצוות. ואילו אצל יוסף דבר אל הנשים, הגבראות בית ישראל, שהם ימשיכו ברכת הבית בתוך בתייהם, כי מדרך הנשים לעסוק בברכת הבית. וגם על פי מה שאמרו חז"ל (ג"מ טט) אמר רב הילבו לעולם היא אדרת זהיר בכבוד אשתו, שאין בדרך מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשכיב אשתו, שנאמר (יב, ט) ולאברים להטיב בעבורה. והיינו דאמר לו רבא לבני מחוואה אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו.

ואמר הנביא קח שני אלה, והוא לאחדים בידך, להמשיך בתוך בתים של בני ישראל תורה וברכת ה', ואז ישכנן

בתוך בתים השלום והשלווה. וכשישרוו השלום והאחדות בתוך בתיהם בני ישראל, יוכל להמשיך ברוכה זו גם לכל בני ישראל, שיישרוו השלום בתוך כל בני ישראל, כי לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברוכה אלא השלום (עוקין פ"ג מ"ג), להמשיך ברוכה רבבה וכל טוב לבני ישראל.

החוק חלקי התורה. ווֹסֵף מִרְמָז עַל פרנסת הבית, כמו שנאמר ווֹסֵף הוּא המשביר וגוי (מג, ז), ועוד אמר להם (מא, ט) ואתנה לכם טוב ארץ מצרים ואכלו את הלב הארץ, לספק להם פרנסתם וכל הצרכותם בהרחבה גודלה.

ובות יבוא מה שליח יעקב את יהודת אל יוסף לפניו (מי, כה), כדי להמשיך שני דברים אלו בbatis בני ישראל, שהם כוחו של יהודת שהוא תורה והמצוות, והשפעות טובות ופרנסה בהרחבה בתיהם ישראל, שהוא כוחו של יוסף, ואז ישרור השלום והשלווה בתמי בני ישראל, ויכלו לעסוק בתורה ומצוות בנחת כראוי, ולעשות רצון הכוורת יתברך ולעבדו בלבב שלם.

על זה אמר הקב"ה ליהזקאל הנביא, ואתה בן אדם, העlol לבא למחולקת, קח לך עז אחד וכותוב עליו ליהודה, ועז אחד וכותוב עליו ליעקב, שיאחדו כוחו של יהודת שהוא תורה,

ט

(7)